

Warszawa, 30 grudnia 2020 r.

RAPORT: UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

Wydłużanie aktywności zawodowej poprzez zachęty podatkowe i promocja aktywnego oszczędzania na cele emerytalne

– Spadająca relacja osób pracujących do rosnącej populacji emerytów i rencistów, powoduje że konieczne jest wydłużanie aktywności zawodowej, połączone z zachętami (podatkowymi lub finansowymi) dla osób dłużej pracujących – mówi **dr Wojciech Nagel**, minister ds. ubezpieczeń społecznych w Gospodarczym Gabinetcie Cieni BCC.

Jego zdaniem, należy również wprowadzić kryterium dochodowe, zwłaszcza do tzw. 13 emerytury. – Świadczenie powinno być skierowane do osób szczególnie potrzebujących, posiadających najniższe emerytury. Oznaczałoby to rzeczywisty wymiar solidarnościowy i pomocniczy, zgodnie z kanonami polityki społecznej – wyjaśnia minister ubezpieczeń społecznych w Gabinetcie Cieni BCC.

Dr Wojciech Nagel zwraca uwagę na spadek o ok. 200 tys. osób w wieku produkcyjnym i wzrost o blisko 200 tys. osób w wieku emerytalnym. – Dzieje się to w okresie spadku pokrycia wydatków z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych składkami z 83% w 2019 roku do 74% w 2021 r. oraz kosztownych programów społecznych wprowadzanych bez kryterium dochodowego – podkreśla.

Konieczna jest także promocja aktywnego oszczędzania na cele emerytalne, zarówno w formach grupowych jak i indywidualnych. Obecnie jest ona realizowana głównie przez Polski Fundusz Rozwoju i instytucje finansowe.

Opracowanie jest elementem Raportu Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC dot. IV kwartału 2020 r. Codziennie przedstawiamy poglądy poszczególnych ministrów nt. obecnej sytuacji w gospodarce oraz zawierające rekomendacje na przyszły rok.

Ubezpieczenia społeczne

DR WOJCIECH NAGEL

minister ds. ubezpieczeń społecznych Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

Dr nauk ekonomicznych w specjalności ubezpieczenia społeczne (2001, UEK). Członek Rady Nadzorczej ZUS i Zespołu US Rady Dialogu Społecznego (wcześniej Trójstronnej Komisji ds. SG) od 2005 r. Dwukrotnie doradca Ministra Pracy i Polityki Społecznej (1992, 2005), współtwórca i zastępca szefa centralnego Urzędu Pracy (1991-1992). Ekspert BCC ds. ubezpieczeń społecznych

☎ 601 329 181 ✉ wojciech.nagel@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

- 1. Wydłużanie aktywności zawodowej**, połączone z zachętami (podatkowymi lub finansowymi) dla osób dłużej pracujących. Spadająca relacja osób pracujących do rosnącej populacji emerytów i rencistów, czyni projekt ważnym do opracowania i wdrożenia. W 2017 r. Min. Rozwoju wystąpiło z inicjatywą, której istotą było finansowe nagradzanie obywateli, decydujących się na pozostanie na rynku pracy po uzyskaniu uprawnień emerytalnych. Założenia projektu obejmowały zachęty związane z pozostaniem na rynku pracy dłuższym o 1 lub 2 lata.
- 2. Wprowadzenie kryterium dochodowego**, w tym zwłaszcza do tzw. 13 emerytury. Świadczenie powinno być skierowane do osób szczególnie potrzebujących, posiadających najniższe emerytury. Oznaczałoby to rzeczywisty wymiar solidarnościowy i pomocniczy, zgodnie z kanonami polityki społecznej.
- 3. Promocja aktywnego oszczędzania na cele emerytalne**, zarówno w formach grupowych jak i indywidualnych. Obecnie jest ona realizowana głównie przez PFR i instytucje finansowe.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

POZYTYWY:

Obejmują one w szczególności działalność ZUS-u w okresie pandemii wobec przedsiębiorców. Działania ZUS stanowią element szerokiego pakietu instrumentów realizowanych również przez urzędy pracy, BGK i PFR. Udzielone wsparcie wynosi ok. 167 mld zł. W szczególności dotyczą one:

Tarcza antykryzysowa. Przyjęto 6,5 mln wniosków, udzielając wsparcia na kwotę 28,7 mld zł, w tym:

- zwolnienie ze składek (13,1 mld zł, 2,1 mln firm, 6,5 mln miejsc pracy),
- świadczenie postojowe (5,3 mld zł, 2,7 mln świadczeń),
- odroczenie terminu i układy ratalne (ponad 9 mld zł),
- dodatek solidarnościowy (313 mln zł, 130 tys. osób),
- dodatkowy zasiłek opiekuńczy (1 mld zł).

Tarcza 5.0 (turystyczna). Do 17 grudnia w ramach wsparcia dla firm sektora turystycznego, hotelarskiego, organizacji i obsługi targów, konferencji i wystaw wypłacono świadczenia postojowe na kwotę 18 mln zł oraz zwolniono te firmy ze składek na kwotę 62 mln zł.

Polski Bon Turystyczny. Polacy dokonali 363 tys. płatności bonami na kwotę 238 mln zł. Do programu dołączyło 18,3 tys. przedsiębiorców i OPP oferujących usługi hotelarskie i imprezy turystyczne. Bony aktywowało 1,1 mln Polaków na łączną kwotę 962 mln zł, w tym 64 tys. osób aktywowało dodatkowy bon w związku z niepełnosprawnością dziecka.

ZAGROŻENIA:

1. **Zapowiedź pełnego, tzw. oskładkowania umów zleceń i o dzieło** począwszy od 2021 r. Wprowadzenie na agendę tego typu projektu zmian w okresie wzmożenia sytuacji epidemicznej i zagrożenia częściowym lockdownem w gospodarce, jest dla przedsiębiorców oraz ekspertów niezrozumiałe. Tym bardziej, iż takie branże jak gastronomia, turystyka, motoryzacyjna, czy eventowa, objęte są w większości dotychczasowymi rozwiązaniami składkowymi, charakterystycznymi dla umów cywilnoprawnych. Wymieniony projekt unieważniłby w znacznym stopniu sens rządowych tarcz bezpieczeństwa dla firm, które wprowadzono w szerokim zakresie od II kw. 2020 r.

Opinia, iż ew. pełne oskładkowanie umów cywilnoprawnych oznacza „pochylenie się nad problemem przyszłych emerytur Polaków”, nie znajduje żadnego odzwierciedlenia w faktach. Zaniechano prace nad premiowaniem dłuższej aktywności zawodowej, nie podejmuje się debaty na temat przywilejów emerytalnych. Należy stwierdzić, iż jeśli projektowane zmiany wejdą w życie, uderzą w sposób bezpośredni w program Pracowniczych Planów Kapitałowych. Sama ich zapowiedź zagraża skuteczności przygotowywanej kampanii MF i PFR na rzecz pozostawania (także zleceniobiorców) w PPK, nie wspominając już o stanowisku wobec nich pracodawców. Jak wskazała I faza tworzenia planów – pracodawcy odegrali w niej kluczowe znaczenie.

2. **Pogarszająca się sytuacja finansowa (wydolność funduszy w FUS)** w następstwie poszerzania się epidemii i jej niekorzystnego wpływu na kondycję firm w okresie wrzesień – grudzień. W następstwie, prawdopodobny spadek zatrudnienia i odejścia z rynku pracy w I kw. 2021 r.
3. **Zła demografia.** Spadek o ok. 200 tys. osób w wieku produkcyjnym, wzrost o blisko 200 tys. osób w wieku emerytalnym. Dzieje się to w okresie spadku pokrycia wydatków z FUS składkami z 83% w 2019 roku do 74% w 2021 r. oraz kosztownych programów społecznych wprowadzanych bez kryterium dochodowego.

Kontakt dla mediów:

Emil Muciński

rzecznik, Instytut Interwencji Gospodarczych BCC

tel. 602 571 395

e-mail: emil.mucinski@bcc.org.pl; instytut@bcc.org.pl

Gospodarczy Gabinet Cieni Business Centre Club to think tank powołany w kwietniu 2012 r., aby wspierać działania prorozwojowe władz publicznych, monitorować prace resortów kluczowych dla przedsiębiorczości, rekomendować zmiany sprzyjające rozwojowi kraju, wzrostowi gospodarczemu i konkurencyjności polskich firm. W skład GGC BCC wchodzi wybitni gospodarzy fachowcy, z których wielu piastowało w przeszłości funkcje publiczne [lista poniżej]. Więcej informacji: <http://www.bcc.org.pl/Gospodarczy-Gabinet-Cieni.4241.0.html>